

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

ORÐABØKUR TIL FÓLKID

Í dag fóru børn og ung kring landið aftur í skúla eftir lokna summ-arfrí. Á Argjum hava tey tikið í nýtslu ein nýggjan, snotuligan og sera nútíðarhóskandi skúla – tað er annar nýggi skúlin í hundradmill-ióna klassanum, sum Tórshavnar Kommuna hevur latið bygt í hesari øldini. Tað eiga vit øll at verða glað fyri, tí góðir og tryggir karmar kring undirvísingina kunnu bara stimbra hugin at læra.

Eitt annað stórt stig á mentunn-arliga økinum í dag er, at allir skúla-næmingar frá í dag at rokna hava fingið atgongd til allar tær føroysku netorðabøkurnar – ókeypis. Hetta er eitt sera gott úrslit av samstarvi millum

Orðabókagrunnin, Nám, Sprotan og Mentamálaráðið.

Hetta mentanarpolitiska fram-brotið ger tað møguligt at arbeiða við føroyskum, enskum, donskum, týskum, sponskum, italskum og seinni eisini við fronskum og russ-iskum orðabókum á telduni – ein fantastisk kollvelting. Ikki minst tá hugsað verður um, hvussu nýggjar orðabøkur á føroyskum eru. Nógv okkara høvdu bara donsk-føroysku og føroysk-donsku orðabókina. Til øll hini málini máttu vit umvegis danskt. Nú eru hetta søga.

Vit hava fyrr á hesum stað víst á týðningin, tað hevur at raðfesta orðabókarnar beði

høgt. Serliga í einum lítlum samfel-ag við egnum máli. Vit mugu gera serlig átøk til tess at varðveita málið og serligu málbrigdini, vit hava í føroyskum. Og so nógv kostar tað heldur ikki at gera orðabøkur, at tað ikki ber til, hóast tað helst ikki handilsliga burðardygt, so er hetta eitt økið, sum tey, ið ráða fyri borg-um eiga at raðfesta frammaliga.

Og í dag kunnu vit so fegnast um, at eitt stórt stig er tikið á hesi leið: At fáa orðabøkur til fólkid.

Í fyrstu syftu er stigið at lata allar skúlanæmingar í fólkaskúl-um og miðnámsskúla atgongd til netorðabøkurnar. Hetta verður bæði galdandi í skúla og heima við hús. Talan er sum vera man um eitt

sera stórt tak, men sambært Magn-usi Tausen, stjóra í Námi, so verður møguliga talan um at øll skulu fáa

atgongd til netorðabøkurnar.

Tá hava vit tikið eitt stórt fet fyri at varðveita mál okkara. Vit kunnu bara vera fegin og errin um, at eld-sálir hava verið, sum í sínari tíð bjargaðu okkum málið við hepnu stavsetingini hjá V. U. Hammers-haimb. Men tær eldsálir, sum í okk-ara tíð hava gjørt orðabøkur, hava sanniliga stórt rós og stóra virðing uppiborið. Hetta er málrøkt í breið-astu merking, nakað, sum vit øll – ikki minst vit í miðlunum – fáa stóra fragd av.

Tiltakið við orðabókunum er eitt stórt framstig fyri málið

Ikki bara valds-stríð – men eisini eitt hugsjónarligt stríð tykist verða mill-um sjálvs-stýris-Kárarnar

Nýggja og Gamla Sjálvsstýri í opnum stríði

Mangt er, sum bendir á, at vit eftir valið fáa tveir Sjálvs-stýrisflokkar. Í øllum førum tykjast síðstu leikirnir í Kára-stríðnum at vera so mikið álvarsamir – tá limirnir í Gamla Sjálvsstýrinum í Eysturoy og Norðoyggjum sláa mann-garð um Kára P. Højgaard og átalá Kára á Rógvi, sum helst hevur stuðul millum lærdu fólkinu í Havn og serliga mill-um tey nýggjaru sjálvsstýris-fólkinu.

Vit kunnu siga, at stríð er millum akademikaraveingin og verkamannaveingin í Gamla Sjálvsstýrinum.

Vit hava sæð tað fyrr, at flokkar, sum vanliga hava havt eitt umboð í tingbóki-num fáa trupulleikar, tá tey gerast tvey. Kjartan Mohr umboðaði Framburðsflokk-in einsamallur í manna-

minni. So kom Adolf Hansen uppi, flokkurin skifti navn til eisini at eita Kristiligi Fólk-flokkurin. Eftir at hava fing-ið hetta heitið, var eitt javnt persónligt eljustrið, sum førði til bæði Framsóknar-flokk-in (hjá Adolf Hansen og Karolinu Petersen) og fyri so vítt eisini Miðflokk-in.

So royndirnar eru, at nýggj fólk í gomlum flokkum hava tað fyri at klandrast so illa.

Gamla Sjálvsstýri varð ofta kalla »klípið« ella »kitt-flokkurin« – ella »Fíniflokk-ur«. Hetta var speirekandi, tí flokkurin passaði inn í allar samgongur, hann lagaði seg bara til.

Tað tykist eisini, at flokk-urin rúmar øllum, sum rúm ikki er fyri í øðrum flokkum. Bæði javnaðarfólk, Helena

Dam á Neystabø og Kári Pet-ersen, og fólkafloksfólk, Rúna Sivertsen og Heðin D. Poulsen, trívast, ella hava trivist væl í flokkinum. Tað var eis-ini ein av teimum gomlu ord-iligu sjálvsstýrismonnunum sum segði, tá Helena Dam á Neystabø fór úr Javnaðar-flokkinum í Sjálvsstýrisflokk-in, at »ein slikan reka kann man ikki lata fara aftur við bordinum«.

Hetta er kanska tekin um, at ein flokkur, ið tekur all-ar rekar, ið fyri eru, eigur at hugsa seg betur um. Standa fólkinu ikki saman um hug-sjónina, so eiga tey ikki at vera í sama flokki.

Kanska loysnin er at null-stilla Gamla Sjálvsstýri.

Ikki er tað lætt, men hvør sigur, at tað skal vera lætt?

Livst so spyrts...

Nei ikki bara eitt sjúkrahús

BJØRN KALSØ
KJAK Á SÍÐU 25

Soleiðis smildra vit eitt býar-rúm

ODDVØ JOHANSEN
KJAK Á SÍÐU 26

Bogi stýrir Havnini

Í hesum døgum er borgar-stjórin í Tórshavnar Komm-unu, Heðin Mortensen í summarfrí. Tí er tað Bogi Andreassen, sum situr í hægsta sæti í býráðnum.

Bogi Andreassen varð á seinasta vali fyrst valdur fyri Tjóðveldi við 489 per-sónligum atkvøðum.

Tá samgongan millum

Javnaðarflokk-in og Tjóð-veldi varð endurskipað eftir valið, varð tann broytingin gjørt, at Bogi Andreassen varð valdur til varaborgar-stjóra í staðin fyri Jógvan Arge.

Og nú Heðin Mortensen er í summarfrí, so er tað Bogi Andreassen røkir starv-ið sum borgarstjóri.